

"Värdepåret talar svenska" står det i resebyråns katalog och vi misstänker att Hotel Marco Polo drivs av återvändare. Sådana som lämnade det forna Jugoslavien på 60-talet och gav sin arbetskraft till bland annat Sverige. Fast det finns förstås andra varianter...

Han bytte Karlshamn mot Kroatien

Klockan närmar sig halvelva på kvällen och vi har rest under ganska många timmar. Bil och flyg. Och nu minibuss med en ung chaufför som inte har riktigt full koll. Kör fel ibland, svettas och svär och sneglar nervöst urskuldande på oss. Vägen slingrar längs den flikiga kusten och utsikten är sanslös. Fast för somliga blir det en lättnad när mörkret sänker sig och döljer branterna så att de slipper reflektera över varför det här och där saknas vägräcken. De som trots allt finns är, som någon sa, föredömligt låga och klena.

När den lilla bussen slutligen stannar, fastkilad i en trång gränd, tumlar vi ut på skälvande ben och andas in den varma nattens dofter. En lång blond kille kommer stolpande, räcker fram handen med ett brett leende.

– Hej! Äntligen är ni här. Välkomna till Gradac. Om ni orkar gå några meter till så bjuder jag på något att dricka.

Dialekten går inte att ta miste på. Blekingska.

Det visar sig att "värdepåret" är Stefan från Karlshamn. Eller Stipe Milisic – för denna 27-åring har trots allt sina rötter i Kroatien. I alla fall en rot.

Mamma är tyska, pappa kroat. Båda kom till Sverige på 1960-talet, träffades och gifte sig. Stefan föddes i Karlskrona men växte upp i Karlshamn.

PÅ PROMENAD MOT FRAMTIDEN. Gradac är en liten fiskeby som håller på att u

– Där öppnade pappa Sveriges första adriatiska restaurang. Själv trivdes jag fint. Jag är blond och blåögd och ingen kunde säga svartskalle till mig. Men när jag blev tonåring växte en känsla fram. Det är väl naturligt att drabbas av någon form av identitetskras i den åldern, och jag kom fram till att jag egentligen aldrig känt mig riktigt svensk.

Sommarloven tillbringade Stefan hos farmor och farfar i Gradac, ett fiskesamhälle på drygt 1 000 invånare mellan Split och Dubrovnik. Han åkte dit även under

krigsåren. Gradac var inte direkt drabbat, men strider pågick inte långt därifrån. På andra sidan bergen sköt jugoslaviska federala armén sönder bosniska Mostar och tio mil söderut demolerades världsarvsstaden Dubrovnik.

– På kvällarna när vi lagt oss och allt gatuliv tystnat kunde vi höra skottsälv och hur bomber briserade. Men mest märkte vi av kriget genom flyktingarna och alla soldater, kroatiska och de från Nato-styrkorna, som kom hit på permission, för att få en andningspaus.

vecklas till turistparadis. Stefan Milisic från Karlshamn satsar på sitt hotell.

Foto: ERICA ELMBERG

1992 hejdades skjutandet i en bräcklig vapenvila och hemma i Karlshamn brottades 14-årige Stefan med sin identitets-kris. Och bestämde sig för ett ge Kroatien en chans. Han flyttade själv, föräldrarna stannade i Sverige.

– Jag visste bara hur det var i Gradac på sommaren, och som många andra som tillbringar lovet på en idyllisk plats trodde jag att det skulle vara likadant hela året. Men det var det ju inte. Och skolan här var tuff.

Visserligen hade kommunistregimen

knuffats bort, men många människor var fast i det gamla tänkandet. Lärare hör till den grupp som ofta handplockas av auktoritära härskare för att barn och ungdomar ska indoktrineras till "goda samhälls-medborgare".

– De var misstänksamma mot mig. De tyckte inte om barn till sådana som flytt från kommunismen och skaffat sig andra tankar och idéer. Jag fick det ganska jobbigt. Jag kunde inte ens tala kroatiska speciellt bra.

Stefan stirrar ner i bordet och flätar ihop

fingrarna. Sedan kikar han upp och ett ljusst leende sprider sig.

– Men så kom den första kärleken och allt blev mycket roligare. Jag lärde mig språket väldigt snabbt – bästa sättet är nog att bara bli inslängd i en klass.

Eftersom släkten alltid varit involverad i hotellbranschen valde Stefan ett hotell- och turistgymnasium.

– Men jag kände att jag hade högre ambitioner och ville specialisera mig, så jag fortsatte på ett amerikanskt universitet i Dubrovnik och tog en bachelor of science. Sedan praktiserade jag åtta månader på Disneyworld i Florida med inriktning på hotellmanagement. Jag är väl ingen större beundrare av USA, men amerikanerna kan det här med service. Jag lärde mig enormt mycket. Fast allra mest har jag lärt mig av min pappa Nicolo och min vitala farfar Pepo.

Första etappen av hotellet Marco Polo byggdes 1998.

– Bara tio rum. Sedan byggde vi ut till tjugo och i fjol kom ytterligare tio rum, och ett gym. Men nu är det stopp. Jag vill att vi ska kunna behålla den familjära stämningen.

Stefan bestämde sig redan från början att hålla hotellet öppet även vintertid.

– Ett hus mår inte bra av att stå tomt. Dessutom är jag rädd om min personal. Det vanligaste här är säsongsjobb – jag har 15 personer anställda och vi är ett bra team. Men visst, december, januari och februari är hårda månader.

Över julen överger dock Stefan hotellet och åker hem till Karlshamn där familjen alltid samlas för att fira.

Då och då lyckas Stefan stjäla lite tid för sig själv. Han älskar att röra sig i den dramatiska naturen, ta en tur på sin mountainbike, åka snowboard på vintern.

– Min stora passion är att vindsurfa. Så fort det blåser rätt vindar lägger jag allt annat åt sidan och brädan finns alltid med i bilen. Man måste ha en ventil när man jobbar mycket.

Och kärleken? Jo, det finns en flickvän.

– Men hon bor i Dubrovnik, än så länge. Hon jobbar också i hotellbranschen. Det är nog nödvändigt, om man ska förstå och stå ut.

Erica Elmberg

erica.elmberg@hd.se

Tel 042-489 93 65

I HELGEN

Sifferexercis
som exploderat
SÖNDAG

Beslut som förändrade livet
Möt Stefan från Karlshamn som
flyttade till Kroatien som 14-åring.
Nu är han 27 och hotelldirektör.

SÖNDAG

Det finns mer än karljohan
och kantareller

RESOR & FRITID LÖRDAG